

Enyém–tiéd

Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

3. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ

A modul szerzője: Takáts Rita

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	8-9 éves
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A magántulajdon tiszteletben tartásának megalapozása és erősítése
A modul témái, tartalma	Témák: Társadalom és gazdaság: tulajdon Tartalom: A résztvevők egy komplex drámajáték keretében gondolkodhatnak el arról, hogy milyen következményekkel jár mások tulajdonának elvétele. A játék a károsultak és a tolvaj motivációit, érzéseit vizsgálja.
Megelőző tapasztalat	A játék során fontos tapasztalatot jelenthetnek a tanulók számára azok a személyes élmények, amikor valaki megrongálta vagy elvette a tulajdonukat.
Ajánlott továbbhaladási irány	A közösség tulajdonának ugyanolyan becsülése, mint a sajátunké; mások tulajdonának vagy munkájának tiszteletben tartása
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: hitelesség Önszabályozás: önfejlesztő képesség, felelősségvállalás A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: szabálykövetés, információfeldolgozás, kreativitás Szociális kompetencia: empátia
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Énkép, önismeret; Felkészülés a felnőtt lét szerepeire Tantárgyakhoz: ember és társadalom, művészetek Modulokhoz: Köztulajdon, magántulajdon (3. o.)
Támogató rendszer	Gabnai Katalin: <i>Drámajátékok gyermekeknek, fiataloknak, felnőtteknek</i> . Marczibányi Téri Művelődési Központ. Budapest, 1993 <i>A dráma tanítása. Segédlet az 1–4. évfolyamon tanítók számára</i> . Kerekasztal Színházi Nevelési Központ. Szada, 2005 Kaposi László (szerk.): <i>Játékkönyv</i> . Marczibányi Téri Művelődési Központ – Kerekasztal Színházi Nevelési Központ. Budapest, 1993 Kaposi László (szerk.): <i>Drámafoglalkozások gyerekeknek, fiataloknak</i> . Magyar Művelődési Intézet – Magyar Drámapedagógiai Társaság. Budapest, 1999 Jonothan Neelands: <i>Konvenciók</i> . In: <i>Drámapedagógiai olvasókönyv</i> (szerk. Kaposi László). Magyar

Módszertani ajánlás

Pszichológiai kutatások igazolják, hogy 8-9 éves korára a gyermekek többsége erkölcsi döntéseiben már a szándéketikát követi, az óvodáskori következményetikával szemben. Ez alapvető fontosságú, hiszen ennek fényében válik valódi mélységűvé az adott probléma vizsgálata. A prepubertáskor ugyancsak éles váltást mutat a gyerekek erkölcsi ítélkezéséről a szolidaritás vonatkozásában. Ebben az életkorban válik a társszolidaritás autonóm erkölcsisége fontosabbá a szociális struktúrában fölénk rendeltékekkel szembeni heteronóm erkölcsiséghez viszonyítva. (Popper Péter nyomán). Mindez azért fontos, mert a 9-10 éves korosztálynak az adott erkölcsi probléma a sajátja, és éppen azért jelent számukra a döntés kihívást, mert újszerű ítéleteket kíván tőlük. Ennek a drámajátéknak pont az a célja, hogy ne kényszerítsünk rájuk egy „fentről jövő” erkölcsi ítéletet, hanem hagyjuk, hogy belülről érleljék ki és hozzák meg a döntésüket.

A játék szándékosan nem egy anyagi, hanem egy szellemi érték eltulajdonítása körül forog, hiszen a gyerekek számára az is fontos tapasztalat, hogy annak az ellopása fáj a legjobban, ami a legfontosabb számunkra, márpedig ez gyakran pénzzel nem mérhető.

Időfelhasználás: a modult egyben javasoljuk megtartani.

Térelrendezés: az esetenként változtatott munkaformák miatt ajánlatos speciálisan berendezni a teret. Az asztalokat toljuk össze úgy, hogy a kisebb csoportok körbe tudják ülni, így nagyobb terület válik szabadná a drámajáték számára.

Eszközök: a mellékletben szereplő novella szövege, a naplórészlet, valamint csomagolópapír és filctollak.

Csoportok: a modul nem igényel speciális csoportösszetételt.

A tartalommal összefüggő differenciálási javaslat: bár a feladatok szintjén láthatólag ritkán jelenik meg a differenciálás, tudnunk kell, hogy a dramatikus tevékenységek során az egyéni bevonódás szintjei az érzelmi és a kommunikációs készségekben mutatott érettség szintjével megegyeznek, tehát maga a részvétel differenciált. A háttérbe húzódotkat pozitív visszajelzésekkel biztathatjuk. Fontos tudni, hogy tanítványaink életkorukból adódóan csak fokozott érzelmi megerősítés és facilitáló pedagógusi magatartás mellett fognak szívesen részt venni a játékokban. Az improvizációknál fontos bátorító szerepe lehet a tanítói mintának. Játsszunk együtt a gyerekekkel, de ügyeljünk arra, nehogy túlságosan lekösse őket a mi játékunk – ilyenkor húzódjunk háttérbe.

Az egyes tevékenységek szervezésével kapcsolatos javaslatok: a modul épít a drámapedagógia eszközeire. A speciális szervezési és a levezetésre vonatkozó tanácsok a pedagógusok mellékletében *Drámapedagógiai konvenciók* cím alatt találhatóak. A modult elsősorban a drámapedagógiában jártas pedagógusok számára ajánljuk. Amennyiben a modult vezető pedagógus, illetve a résztvevők járatlanok ezen munkaformákban, akkor érdemes azokat egy megelőző órán begyakorolni.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

- *A személyes érzékenység figyelembevétele.* A tanuló, illetve a tanulói csoport értékelése szóban, a tevékenységi formák pozitív kiemelésével, az egymás munkáját megbecsülő egyéni gyermekértékeléssel együtt történik. Vegyük figyelembe a különböző haladási fázisokat. A modul során a játékokban való részvétel egyéni és egyedi jellegű, a tanító pozitívan minősíthet és biztathat. Negatív töltésű megjegyzés, esetleg rendreutasítás csak akkor ajánlott, ha valaki a csoport hatékony vagy védett légkörű munkáját, a közösen elfogadott szabályokat megsérti, veszélyezteti.
- *Az értékelési mód és a tartalom összefüggésének megvilágítása.* Az értékelés alapvetően önértékelés, az aktív részvétel mutatója lesz a modul végén megfogalmazott döntés. A gyerekek egyéni fejlettségi szintjéről a kifejezés és a megnyilvánulás terén nagyon sok információt szerezhet a pedagógus a játék során, esetenként már egy-egy forma vagy a foglalkozás végén ugrásszerű fejlődés tapasztalható. Ezeket a pozitív változásokat szóban jelezzük vissza.

Az értékelés alapvetően önértékelés, az aktív részvétel mutatója lesz a modul végén megfogalmazott döntés. A gyerekek egyéni fejlettségi szintjéről a kifejezés és a megnyilvánulás terén nagyon sok információt szerezhet a pedagógus a játék során, esetenként már egy-egy forma vagy a foglalkozás végén ugrásszerű fejlődés tapasztalható. Ezeket a pozitív változásokat szóban jelezzük vissza.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Móricz Zsigmond: *A nehéz kétgarasos*

P2 – Drámapedagógiai konvenciók

P3 – Szerep a falon

P4 – Tablók

P5 – Újság

P6 – A napló

P7 – Improvizáció

Diákmelléklet

D1 – Móricz Zsigmond: *A nehéz kétgarasos.*